

OPPLÆRING for utvikling

Utdanningstilbudet i Mo i Rana besto av realskole, yrkesskole og gymnas da A/S Norsk Jernverk startet driften i 1955.

All annen opplæring måtte man i utgangspunktet reise bort for å skaffe seg. Derfor ble opplæringsavdelingen ved Jernverket et svært viktig redskap for å høyne kompetansen for de ansatte.

Jernverket satset tidlig på å bygge opp en god og effektiv avdeling for opplæring. Vi presenterer her i MIP Magasinet 2014 en artikkel om satsing på lederopplæring, og en om dataopplæring. I tillegg hadde Opplæringsavdelingen en bred og omfattende aktivitet på mange andre felt.

Opplæringsavdelingen utarbeidet kurs og kursmateriell ut fra behov ute i bedriften, og gjennom årene endret behovene seg, delvis på grunn av endrede produksjonsforhold, men også på grunn av krav fra myndighetene og nye lover og forskrifter.

Opplæringsavdelingen samarbeidet også med store selskap ellers i Norge og i Sverige, og gjennom dette nettverket fikk de også tilgang til andres erfaring og kursmateriell.

Da rasjonaliseringsavdelingen ved Jernverket ble nedlagt i 1969 ble flere av de ansatte der overført til opplæringsavdelingen. De tilførte systematikk og struktur, og på den måten hevet de også kvaliteten i opplæringen.

1970-tallet hadde høy opplæringsaktivitet, med mange deltakere og et bredt opplæringstilbud.

Glimt fra 1970-tallet

I årene 1974 til 1976 ble det avviklet mellom 119 og 158 kurs i året av interne kurs, med mellom 1610 og 2151 deltakere ved Opplæringsavdelingen. Totalt kom elevtimene opp i hele 41.875 i 1974.

I tillegg deltok det rundt 200 personer på eksterne kurs hvert år, og det var om lag 100 som studerte via brevskole.

Bedriften ga også stipend og utdanningslån til ansatte som tok ekstern utdanning, ut fra søknad. I 1976 fikk 5 av 14 søkere stipend, og 8 av 9 søkere ble innvilget lån. Opplæringsavdelingen gjennomførte en rekke kurs, på et bredt felt. Dette varierte fra år til år, etter de behovene som var ved de enkelte avdelingene ved Norsk Jernverk. Noen kurs gikk permanent, som blant annet formannsopplæ-

ring. Også flere praktiske kurs innenfor arbeidsteknikk og sikkerhet ble gjennomført årlig. I 1976 gjennomførte avdelingen også 8 kurs i "Elementær metallurgi" for 100 deltakere ved Blikkvalseverket og Oslokontoret. Opplæringsavdelingen hadde ni ansatte i 1976.

Et korps av 100 internlærere

For å holde høy aktivitet ble det over tid bygd opp et stort nettverk av kursledere rundt om i de forskjellige avdelingene.

- Jernverket hadde ikke instruktøropplæring til å begynne med. Vi begynte å formalisere dette på 1970-tallet.

Mange hadde vært instruktører i militæret, der de hadde vært gjennom dette mange ganger i løpet av første-gangstjenesten. Det satt i ryggmargen, og de viste seg å være meget dyktige, forteller tidligere opplærings sjef Finn Berntsen.

Han sier de holdt mye av opplæringen med egne lærere krefter.

- For det er jo som det heter, det er læreren som lærer mest. Ved det fikk instruktørene også bygd opp kompetanse, og de fikk selvtillit, sier han.

Berntsen forteller at i 1988, da omstillingen ved Norsk Jernverk startet, var det over 100 interne instruktører i aktivitet ute i bedriften. De fungerte også som en slags fadder for nyansatte, og ved opplæring for ansatte i nye funksjoner.

Arbeidsmiljø- og kvalitetsreformen

Med innføring av lov om arbeidsmiljø satset Opplæringsavdelingen på at de skulle være selvforsynt med kurs, i forhold til de krav som loven stilte. Her ble tillitsvalgte også trukket inn som instruktører.

- Vi laget vårt eget 40 timers arbeidsmiljøkurs, som ble svært bra. Siden instruktørene var egne folk var det også egne problemer vi diskuterte og koblet opp til lov og avtaleverk. Det var litt skøy, forteller Berntsen.

Bedriften fikk etter ei tid krav fra Arbeidstilsynet om å systematisere opplæringen. Det ble da utviklet et program som fikk tittel "Systematisk arbeidsinstruksjon", forkortet til SAI. Det gikk ut på at jobbene ble strukturerte og delt opp i biter, for opplæringen.

- Til vår store forbauselse, viste seg, da vi fikk kravet om kvalitetssikringssystem på 1980-tallet, at SAI tilfredsstilte kravene i de internasjonale standardene.

Og i forbindelse med opplæring, så hadde vi allerede gjennomført det, sier Finn Berntsen.